

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens kontor

Fredrik Zethräus

Datum 2018-04-16, reviderad 2018-11-29

Dnr KS 2017/0334

Till Kommunstyrelsen

Svar på motion nr 21/2017 från Margareta Olin (S) - Skolor saknar porr-filter på sina datorer

Sammanfattning

På Kommunfullmäktige 2017-11-20, § 8:6, väcktes en motion från Margareta Olin (S) i vilken motionären föreslår att kommunen undersöker förekomsten av filter, både i kommunala skolor och i privata, samt omgående vidtar åtgärder för att förhindra möjligheter att porr-surfa.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

1. Anse motion nr 21/2017 besvarad med hänvisning till att den befintliga tekniska möjligheten till filtrering av porr är för trubbig vilket innebär att sidor med information som behövs i skolundervisning riskerar att filtreras bort på grund av vissa sökord.
2. Uppdra åt Förskole- och grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden stödja skolornas arbete med ett källkritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att öka elevernas medvetenhet i ett media- och informationsamhälle.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

Kommunstyrelsens kontor, via IT-enheten, ska efter perioden på sex månader redovisa resultatet av förekomsten av besök på websidor med pornografiskt innehåll för Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Bakgrund

Skolförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande "Österåkers kommunala skolor har i dagsläget inget filter som spärrar pornografiskt innehåll. I samband med uppropet #tystiklassen framkom det att elever, på nationell nivå, upplevt kränkningar genom att bland annat blivit ofrivilligt delaktiga i andra elevers porrkonsumtion under skoltid. Eleverna lyfte även de konsekvenser de upplevde på grund av den ökade porrkonsumtionen i lägre åldrar. Elevernas datorer är ett arbetsverktyg som tillhandahålls av kommunen. För att förhindra att elever använder verktyg för annat än skolarbete eller av misstag hamnar på pornografiska sidor som kränker deras integritet bör ett anpassat filter införas. Det finns dock en risk att ett filter spärrar informationssidor om sexualitet som avviker från normen men inte filtrerar bort alla olämpliga sidor med pornografiskt innehåll. Detta är något som måste tas hänsyn till vid införandet."

Tjänsteutlåtande

Riksdagen beslutade 2018-04-18 att avslå motionen 2017/18:3466 *Hindra pornografi i miljöer med barn och unga* i vilken motionären bland annat hänvisar till teknisk lösning för filtrering av pornografi.

Förvaltningens slutsatser

Kommunkansliet har varit i kontakt med IT-chefen som informerar att ett porrfilter är en för trubbig lösning för att uppnå motionärens intentioner dels för att det finns möjligheter att ”gå runt” filtret då det inte är möjligt att spärra alla sökord och dels att dagens mobiltelefoner gör det möjligt för eleverna att surfa på sidor med porr under skoltid. Dessutom får ett filter till konsekvens att prestandan för internetsurf sjunker.

Till det ska också läggas det som Skolförvaltningen lyfter i sitt tjänsteutlåtande att ” Det finns dock en risk att ett filter spärrar informationssidor om sexualitet som avviker från normen men inte filtrerar bort alla olämpliga sidor med pornografiskt innehåll. Detta är något som måste tas hänsyn till vid införandet.”.

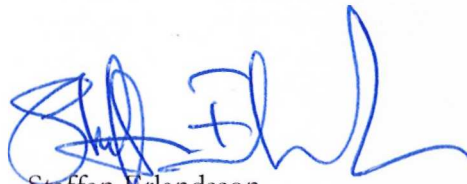
I stället för att införa ett filter som kan få konsekvenser enligt ovan redovisat har IT-enheten börjat logga förekomsten av besök på websidor med pornografiskt innehåll. Efter perioden redovisas resultatet av de loggar som IT-enheten har fört för Kommunstyrelsens arbetsutskott för att då ta ställning till ytterligare åtgärder.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

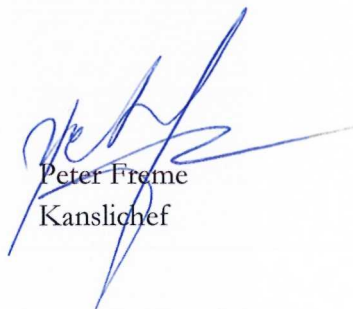
- Kommunstyrelsen har behandlat ärendet 2018-04-25, § 5:26, återremitterades.
- Skolnämnden har behandlat ärendet 2018-04-10, § 3:4.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från Skolnämndens sammanträde 2018-04-10, § 3:4.
2. Skolförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2018-03-09.

Staffan Erlandsson
Stf. Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Expedieras

- Förskole- och grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Kommunkansliet

SKN § 3:4

Dnr SKOL 2017/0295

Motion nr 21/2017 – Av Margareta Olin (S) – Skolor saknar porrfilter på sina datorer

Skolnämndens beslut

Skolnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

1. Bifalla motion nr 21/2017 (KS 2017/0334) i den del som omfattar införandet av porrfilter i Österåkers kommunala skolenheter, innebärande att Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra tekniska lösningar för de kommunala skolorna.
2. Uppdra åt Skolnämnden att i samråd med Produktionsstyrelsen stödja skolornas arbete med ett källkritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att öka elevernas medvetenhet i ett media- och informationssamhälle.
3. Uppdra åt Skolnämnden att i förhållande till skolor som drivs av enskilda huvudmän inom Österåkers kommun verka för införande av porrfilter på sina datorer.

Sammanfattning

Socialdemokraterna har i motion nr 21/2017 yrkat på att skolor i Österåkers kommun ska undersöka förekomsten av porrfilter, både i kommunala skolor och fristående, samt omgående vidta åtgärder för att förhindra möjligheter att porrsurfa.

Beslutsunderlag

- Skolförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2018-03-09.

Förslag till beslut

Kenneth Netterström (M) yrkar bifall till Skolförvaltningens beslutsförslag innebärande följande

1. Bifalla motion nr 21/2017 (KS 2017/0334) i den del som omfattar införandet av porrfilter i Österåkers kommunala skolenheter, innebärande att Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra tekniska lösningar för de kommunala skolorna.
2. Uppdra åt Skolnämnden att i samråd med Produktionsstyrelsen stödja skolornas arbete med ett källkritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att öka elevernas medvetenhet i ett media- och informationssamhälle.
3. Uppdra åt Skolnämnden att i förhållande till skolor som drivs av enskilda huvudmän inom Österåkers kommun verka för införande av porrfilter på sina datorer.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Skolnämnden beslutar enligt Kenneth Netterströms (M) yrkanden och finner att så är fallet.

Forts.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Forts.

Expedieras

- Produktionsstyrelsen
- Kommunstyrelsen
- Akten

AK KSL

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Tjänsteutlåtande

Skolförvaltningen

Till Skolnämnden

Datum 2018-03-09

Dnr SKOL15 2017/0295

Motion nr 21/2017 – Av Margareta Olin (S) - Skolor saknar porrfilter på sina datorer

Sammanfattning

Socialdemokraterna har i motion nr 21/2017 yrkat på att skolor i Österåkers kommun ska undersöka förekomsten av porrfilter, både i kommunala skolor och i fristående, samt omgående vidta åtgärder för att förhindra möjligheter att porrsurfa.

Beslutsförslag

Skolnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

1. Bifalla motion nr 21/2017 (KS 2017/0334) i den del som omfattar införande av porrfilter i Österåkers kommunala skolenheter, innebärande att Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra tekniska lösningar för de kommunala skolorna
2. Uppdra åt Skolnämnden att i samråd med Produktionsstyrelsen stödja skolornas arbete med ett källkritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att öka elevernas medvetenhet i ett media- och informationssamhälle.
3. Uppdra åt Skolnämnden att i förhållande till skolor som drivs av enskilda huvudmän inom Österåkers kommuns verka för införande porrfilter på sina datorer.

Bakgrund

Socialdemokraterna anser i sin motion att det inom skollagens krav på åtgärder mot kränkande behandling ingår att skydda elever från pornografiskt innehåll. Motionären menar att forskning visar att genomsnittsåldern då barn aktivt börjar söka efter porr är 12 år för killar respektive 13 år för tjejer. Enligt motionären visar forskningen även på att pornografin blir allt grövre och resulterar i en snedvriden uppfattning om sexualitet och könsroller.

Förvaltningens slutsatser

Österåkers kommunala skolor har i dagsläget inget filter som spärrar pornografiskt innehåll. I samband med uppropet #tystiklassen framkom det att elever, på nationell nivå, upplevt kränkningar genom att bland annat blivit ofrivilligt delaktiga i andra elevers porrkonsumtion under skoltid. Eleverna lyfte även de konsekvenser de upplevde på grund av den ökade porrkonsumtionen i lägre åldrar.

Elevernas datorer är ett arbetsverktyg som tillhandahålls av kommunen. För att förhindra att elever använder verktyget för annat än skolarbete eller av misstag hamnar på pornografiska sidor som

Tjänsteutlåtande

kränker deras integritet bör ett anpassat filter införas. Det finns dock en risk att ett filter spärrar informationssidor om sexualitet som avviker från normen men inte filtrerar bort alla olämpliga sidor med pornografiskt innehåll. Detta är något som måste tas hänsyn till vid införandet.

Uppropet #tystiklassen visar på ett större samhällsproblem som kräver att elever får möjlighet att föra mer diskussioner kring normer, sexualitet, genus, jämlikhet etc. Tillgången till internet och det varierade innehållet som finns kräver ett större källkritisk och normkritiskt tänkande hos eleverna. Ett filter kan således inte ensamt ersätta värdegrundsarbetet som pedagogerna dagligen utför i Österåkers skolor.

Av denna anledning föreslår förvaltningen att ett uppdrag bör ges till Skolförvaltningen i samråd med Produktionsförvaltningen för att kartlägga värdegrundsarbetets utvecklingsmöjligheter och genomföra nödvändiga åtgärder.

Bilagor

1. Motion nr 21/2017 – Av Margareta Olin (S) - Skolor saknar porrfiler på sina datorer

Staffan Erlandsson

Skoldirektör

Expedieras

Kommunstyrelsen

Produktionsstyrelsen

Åkersberga den 17 november 2017

Motion

Skolor saknar porr-filter på sina datorer

Forskare har konstaterat i flera rapporter att porrsurfning går allt längre ner i åldrar, för pojkar så lågt som i 11-årsåldern och för flickor i 13-årsåldern när de börjar titta på porr. Samtidigt visar forskarna på att pornografin blir allt grövre och än mer grövre våld. De som surfar och ser på porr får en mycket snedvriden uppfattning om samliv och relationer och om den manliga rollen. Porren är gratis på internet och är bara ett knapptryck bort. 92 % av porrfilmerna innehåller våld, sadism och förnedring. Våldet i dessa filmer eskalerar och blir allt grövre. Vuxenvärlden vet inte vad barnen utsätts för. Ungdomsmottagningar vittnar om att unga pojkar som söker hjälp när de ska ha sexuell debut inte kan få erektion utan stimuli av sexuell våld.

I en rapport från Skolverket, dnr 20115:00067, utkommen år 2016 konstaterar Skolverket att mer än 50% av skolorna saknar Porr-filter på skoldatorerna. Det är alltså mer än hälften av alla skolor!

Skolan är skyldig enligt skollagen att upprätta en plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Frågorna om kränkningar har den senaste tiden fått stor uppmärksamhet och nu måste skolorna se till att skydda eleverna från att surfa på datorerna eller surplattor. Det finns filter som skyddar mot pornografiskt innehåll och detta borde ingå i det förebyggande arbetet på alla skolor oavsett huvudman

Utdrag ur Skolverkets rapport:

”Få skolor blockerar tillgång till vissa internetjänster. Av alla grund- och gymnasieskolor är det ganska få som blockerar elevernas och/eller personalens tillgång till olika internetjänster. Det kan gälla tjänster som t.ex. Facebook, Spotify, Youtube. Fristående grundskolor är mer benägna att blockera tillgången till olika internetjänster jämfört med kommunala. Ungefär var fjärde rektor i fristående grundskola uppger att skolan blockerar vissa internetjänster för elever och/eller personal. En av tio kommunala grundskolor har den typen av begränsning. Jämfört med internetjänster är det fler skolor som blockerar elevers och/eller lärares tillgång till visst material på internet, t.ex. våld och pornografi. Knappt hälften av skolorna blockerar åtkomsten till den typen av material, vilket är ungefär samma resultat som för fyra år sedan. Om skolorna blockerar åtkomsten av visst material är det vanligast att man gör det både för elever och personal.”

Vi föreslår därför

att kommunen undersöker förekomsten av filter, både i kommunala skolor och i privata, samt omgäende vidtar åtgärder för att förhindra möjligheter att porr-surfa.

För Socialdemokraterna

Margareta Olin (S)